

Bijlage 11.3 Wetenschapsfraude

Is er sprake van wetenschapsfraude?

Toelichting I bij klacht m.b.t. proefschrift dr. A.P.M. van Liempt

Door Bart FM Droog, versie 1.6, 12 november 2019

De belangrijkste vraag bij deze hele kwestie is de vraag of er in de dissertatie van de beklaagde sprake is van wetenschapsfraude.

Een vraag die zich, dankzij de *Regeling Bescherming Wetenschappelijke Integriteit Rijksuniversiteit Groningen*¹, de voor het proefschrift geldende *Gedragscode 2014*² en de heldere en brede plagiaatdefinitie van de Rijksuniversiteit Groningen³ m.i. relatief eenvoudig beantwoorden laat.

Schendingen van de wetenschappelijke integriteit

Na bestudering van de bijlage uit de *Regeling bescherming wetenschappelijke integriteit* en het richtinggevende boek van socioloog en jurist prof. dr. Kees Schuyt⁴, meen ik dat beklaagde zich in en buiten⁵ zijn proefschrift aan meerdere gedragingen die onder 'schendingen' vermeld staan, schuldig heeft gemaakt.

En wel op de punten:

- 1 – Fingeren**
- 2 – Falsificeren**
- 3 – Plagiëren**

Mogelijk ook: **4 – Opzettelijk negeren (...) andere auteurs.**

1 Regeling bescherming wetenschappelijke integriteit RuG november 2012.

<https://www.rug.nl/about-us/organization/rules-and-regulations/algemeen/gedragscodes-nederlandse-universiteiten/wetenschappelijke-integriteit-12.pdf>

2 Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening, VSNU, Den Haag, 2014. Hierna: Gedragscode 2014.

https://vsnu.nl/files/documenten/Domeinen/Onderzoek/Code_wetenschapsbeoefening_2004_%282014%29.pdf

3 Handboek. Schriftelijk. Student. Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, 05-04-2019. [Gezien 30-06- 2019].

<https://www.rug.nl/language-centre/communication-training/academic/hacv/handboek/schriftelijk/student/plagiat>

4 Kees Schuyt. *Tussen fout en fraude. Integriteit en oneerlijk gedrag in het wetenschappelijk onderzoek*. Leiden University Press, [Leiden], [2014].

5 In publieke uitlatingen, die rechtstreeks verband hielden met de dissertatie.

En zijn promotores

8 – Wangedrag toelaten en verheimelijken

- 1). **Fingeren** – *Het invoeren van fictieve gegevens. Het fabriceren of verzinnen van gegevens die worden gepresenteerd als werkelijk verkregen bevindingen van onderzoek. Hiermee wordt het hart van de wetenschap—de waarheidsvinding—geraakt.*⁶
- 1a). Dit betreft een zaak die niet eerder in de klacht benoemd is, maar zo ernstig dat deze m.i. beslist meegewogen moet worden.

Beklaagde schrijft in zijn dissertatie:

“Het was eigenlijk de bedoeling geweest dat Nederland van het overlijden van Gemmeker zou hebben vernomen via *de Volkskrant*. Daar lag immers het interview, dat Dick Walda in 1974 had gemaakt, te wachten op Gemmekers verscheiden: hij had als eis gesteld dat het pas na zijn dood zou worden gepubliceerd. Maar dat was misgelopen. In januari van 1982 had *de Volkskrant* opeens een keer met ‘een gat in de krant’ gezeten en een van de redacteurs had dat probleem opgelost door het klaarliggende interview met Gemmeker in de krant te zetten. Walda was uiteraard des duivels – de krant doorkruiste de afspraak die hij met Gemmeker had gemaakt. De hoofdredacteur had nogal laconiek gereageerd. ‘Denk je dat Gemmeker *de Volkskrant* leest?’”⁷

Klopt dit? Nee – het is verzonnen. Het betreffende interview is namelijk conform de afspraak met Gemmeker pas na diens overlijden in *de Volkskrant* gepubliceerd. Uitgebreid zoeken in het digitale krantenarchief van de Koninklijke Bibliotheek maakte dat duidelijk: noch in januari 1982 noch later dat jaar verscheen in die krant welk interview dan ook met Gemmeker. Eerst na zijn dood, 30 augustus 1982, werd het interview gepubliceerd, en wel op 29 januari 1983.⁸

Nanda van der Zee verwijst in haar Gemmekerbiografie naar dat artikel, met de juiste datum.⁹ Het staat vast dat beklagde haar boek kent – hij verwijst er immers naar.

Het staat ook vast dat beklagde het genoemde *Volkskrant* stuk kent – hij citeert

6 Regeling bescherming wetenschappelijke integriteit RuG november 2012. Blz. 7.

7 Ad van Liempt. Gemmeker, Commandant van kamp Westerbork. 2019. Dissertatieversie, pdf. Blz. 315. Hierna: Van Liempt. *Gemmeker*.

8 Dick Walda. Na een Auschwitz-transport was er een bonte avond. *De Volkskrant*, Amsterdam, 29-01-1983 <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ABCDDD:010878635:mpeg21:a0514>

9 Nanda van der Zee. *Westerbork. Het doorgangskamp en zijn commandant*. Met en inleiding van Dirk Mulder. Aspekt, Soesterberg, 2016 (derde druk; 1e druk 2003, onder de titel *De trein*). In de tekst blz. 62, 98, 105, 107-108; blz. 118 (bronnenlijst), blz. 123 (noot 26), blz. 14 (noot 74), blz. 125 (noten 85 en 87). Hierna: Van der Zee. *Westerbork*.

er namelijk uit, op bladzijden 314-315, waarbij hij verwijst naar het krantenstuk, dat hij in de notenapparaat opvoert als “*De Volkskrant*, 30 januari 1982, interview Gemmeker.”¹⁰

Volgens beklagde berichtte Dick Walda over de vermeende premortale plaatsing van het postuum bedoelde stuk, in een e-mail d.d. 16 oktober 2018.¹¹ Als dat klopt – wat ik op zich niet betwijfel – is duidelijk dat Walda zich dit verkeerd herinnerde.

Maar... *du moment* dat beklagde dat *Volkskrant* artikel raadpleegde, moet hij gezien hebben dat Walda's verhaal niet *kon* kloppen. Het is overduidelijk dat het interview eerst ná Gemmekers dood geplaatst werd. En toch voert beklagde dit overduidelijk verzonnen verhaal over de premature plaatsing als waarheid op.

Deze vondst roept ook de verontrustende vraag op: welke verzinsels staan nog meer in dit proefschrift?

10 Van Liempt. Gemmeker, blz. 361. Noot 76.

11 Van Liempt. Gemmeker, blz. 361. Noot 86.

2). **Falsificeren** – *Het vervalsen van gegevens en/of het heimelijk verwerpen van verkregen onderzoeksresultaten Voor de onderzoeker onwelgevallige gegevens mogen nooit worden aangepast aan de verwachtingen of de theoretische uitkomsten. Het weglaten van gegevens mag slechts geschieden op aantoonbaar goede gronden.*¹²

2a. De eerste Gemmekerbiografie?

Het pretenderen de eerste Gemmekerbiografie geschreven te hebben/de eerste Gemmekerbiograaf te zijn. In toelichting II ga ik hier dieper op in.

2b. Duitse vooronderzoeken onbekend in Nederland?

Zowel in als buiten de dissertatie stelde beklaagde dat de naoorlogse Duitse justitiële vooronderzoeken onbekend waren in Nederland – letterlijk:

“Buiten het zicht van de publiciteit zijn er in Duitsland daarna twee nieuwe onderzoeken tegen hem ingesteld.”¹³

“De juridische lotgevallen van Gemmeker blijken zich over een langere periode in zijn vaderland te hebben afgespeeld – vrijwel geheel in het verborgene. Het [*deze 'ontdekking'*] is evenzeer een resultaat van biografisch onderzoek.”¹⁴

Beklaagdes verweer: “In de Nederlandse kranten is melding gemaakt van het begin van nieuw onderzoek tegen Gemmeker in Duitsland, dat staat ook letterlijk in mijn boek, op pag 261. Het betrof een bericht van persbureau Reuter van begin maart 1960. Maar er is niet ‘uitgebreid gepubliceerd’ – over het verloop van het onderzoek is in de media niets bekend gemaakt, zelfs niet over de afloop. Klagers opmerking hierover is dus onjuist.”¹⁵

En: “Inderdaad, dat er een vooronderzoek zou worden ingesteld had in allerlei kranten gestaan, daar schrijf ik zelf over. Het is evident dat hier bedoeld wordt dat het publiek nooit van het verloop en de voortgang van

12 Regeling bescherming wetenschappelijke integriteit RuG november 2012. Blz. 7

13 Van Liempt. *Gemmeker*, blz. 8.

14 Van Liempt. *Gemmeker*, blz. 336.

15 Ad van Liempt. Pag. 8,3.Verweer, 25-10-2019.

dat onderzoek heeft gehoord, omdat, zoals bij pag 269 uiteengezet, de documenten uit dat onderzoek nooit door andere onderzoekers zijn gezien.”¹⁶

Beklaagde gaat voorbij aan de feitelijke tekst in het 'Woord vooraf' en op wat hij zelf geschreven heeft op blz. 336. Hij negeert de vele publicaties in Nederlandse kranten in 1960 (op 20 en 27 februari, en op 2 en 3 maart) en in 1967-1973 over deze onderzoeken.¹⁷ Dat kranten niet berichten over geseponeerde zaken is logisch, want geen nieuws.

Beklaagde negeerde – m.i. bewust – het paginagrote *Telegraaf* artikel van Hans Knoop uit 1971. Een artikel dat hij moet kennen: Nanda van der Zee verwijst ernaar; iedereen die in de jaren 1945-1995 op 'Gemmeke' zoekt in Delpher¹⁸ komt het tegen. Ook ging hij niet in op de informatie waar Hans Knoop hem in 2018 op attendeerde.

In zijn schriftelijk verweer zwijgt beklagde over de getuigenis van Hans Knoop. Die uitlatingen vormden integraal onderdeel van de klacht. Knoop heeft recent zijn eerdere uitlatingen bevestigd; zijn brief overhandig ik bij deze aan de CWI.

16 Ad van Liempt. Pag. 313. Verweer, 25-10-2019.

17 Bart FM Droog. Het verzwegen nieuws. Hans Knoop: “Mij heeft het bevreemd”. *Droog Magazine*, Eenrum, 08-08-2019. <http://www.droog-mag.nl/2019/vl/knoop.pdf>

18 Delpher, het digitale krantenarchief van de Koninklijke Bibliotheek., www.delpher.nl

2c. Zeventienjarig onderzoek

Zowel in als buiten de dissertatie stelde beklagde dat de naoorlogse Duitse justitiële vooronderzoeken zeventien jaar duurden – letterlijk:

“Het is evenzeer een resultaat van biografisch onderzoek dat nu aan het licht komt dat Duitse opsporingsinstanties zich over een periode van zeventien jaar hebben ingespannen om het Nederlandse vonnis te corrigeren (...).”¹⁹

“(...) het feit dat Gemmeker zeventien jaar lang door justitie werd onderzocht.”²⁰

Op de site van de RuG:

“Het Duitse openbaar ministerie heeft dat wel geprobeerd, twee keer zelfs. In totaal hebben de vooronderzoeken zeventien jaar geduurd.”²¹

Op de site van *Geschiedenismagazine*:

“De Duitse justitie begon eind jaren vijftig een nieuw vooronderzoek tegen hem, dat in totaal zeventien jaar heeft geduurd.”²²

In de publiciteit direct rond de verschijning van dit boek en bij aankondigingen van lezingen door beklagde over zijn Gemmekerbiografie werd dit 'zeventien jaar' steevast herhaald.²³

In werkelijkheid

De twee Duitse vooronderzoeken hebben in werkelijkheid circa twee respectievelijk negen jaar geduurd. Nu was zeker dat tweede onderzoek geen onderzoek waaraan full time gewerkt werd, en slechts door twee achtereenvolgende onderzoeksrechters. Hoeveel mensjaren deze onderzoeken hebben beslagen? Beslist minder dan elf jaren – zo blijkt uit

19 Van Liempt. *Gemmeker*, blz. 336.

20 Van Liempt. *Gemmeker*, blz. 328.

21 NN. Biografie Albert Gemmeker. Biografie Instituut. Rijksuniversiteit Groningen, laatst gewijzigd 21 juni 2019. Gezien 08-11-2019.

<https://www.rug.nl/research/biografie-instituut/medewerkers/biography-albert-gemmeker>

22 Ad van Liempt. Westerbork-commandant wist van niets. *Geschiedenismagazine.nl*, 13-09-2019.

Stond op: <https://geschiedenismagazine.nl/westerbork-commandant-wist-van-niets> – pagina verdwenen.

In papieren editie (oktober 2019?) staat volgens hoofdredacteur hetzelfde. Bron: e-mail dr. Marianne Mooijweer aan Bart FM Droog, 16-09-2019, 12:46 uur.

23 o.a. *Volkskrant*, 02-05-2019; <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/nazi-commandant-westerbork-jarenlang-vergeefs-door-duitsse-justitie-achtervolgd~b6cb92e1/>

Omroep Gelderland, 02-05-2019. <https://www.omroepgelderland.nl/nieuws/2407813/Van-Liempt-Kampcommandant-Gemmeker-jarenlang-bevreesd-voor-nieuwe-rechtszaak>

beklaagdes eigen onderzoek.

Toch stelt hij: zeventien jaar onderzoek.

In zijn schriftelijk verweer gaat beklaagde niet op dit punt in.

Punten 2b en 2c lijken onbenullig. Maar het zijn twee leugens waarop dit proefschrift, of beter gezegd de handelseditie ervan, verkocht werd. Deze zogenaamd onbekende, zeventien jaar durende onderzoeken, plus leugen 2a maakten dit boek nieuwswaardig. Op die gegevens sloegen de media aan, werd het boek in vrijwel alle media besproken en verkocht het goed – zo goed, dat het zelfs vóór de promotie in de Boeken top-10 stond.²⁴

24 De tweede druk verscheen in juni 2019 (bron: 2de druk van Van Liemperts Gemmekerbiografie).

De tien bestverkochte boeken van week 19. [De NRC Boeken top-10 is gebaseerd op de verkoopcijfers van twaalf Nederlandse literaire boekwinkels]. *NRC Handelsblad*, 10-05-2019.

<https://www.nrc.nl/nieuws/2019/05/10/top-tien-13-a3959750>

2d. De zaak Stackhouse.

Volgens de Canadese historicus Ryan Stackhouse PhD heeft beklagde hem niet verteld dat hij geciteerd zou worden in een dissertatie en dat beklagde zijn antwoorden in verdraaide vorm heeft weergegeven. Dit op basis van een door mij gemaakte vertaling.²⁵ Stackhouse herhaalde deze conclusie nadat ik hem van een betere vertaling, gemaakt door een aan de RuG opgeleide professionele vertaler²⁶, had voorzien.

Hij antwoordde letterlijk: “Upon review of the translation provided by Dr. Willem Groenewegen, I can confirm my original statement regarding falsification in the material you provided to the Committee for Scientific Integrity.”²⁷

Beklaagde weerspreekt in zijn schriftelijk verweer dat hij de informatie vervalst heeft.

Stackhouse gaf mij te kennen over deze kwestie direct met de Commissie Wetenschappelijke Integriteit te willen communiceren.²⁸

Het is aan de commissie te oordelen wie van beiden gelijk heeft: Stackhouse of beklagde.

2e Falsificatie: Dolle Dinsdag werd veroorzaakt door een foutief BBC-radiobericht

In de dissertatie stelt beklagde dat Dolle Dinsdag werd veroorzaakt door een foutief radiobericht, en verwijst daarbij naar dr. L. de Jongs standaardwerk – daarin staat echter duidelijk dat dit radiobericht door slechts weinigen gehoord kan zijn en dat de hoofdoorzaken de Duitse bericht- en bevelgeving op maandag 4 september 1944 en de chaotische terugtocht van uiteengeslagen Duitse legeronderdelen waren.

Dit wordt ook duidelijk door dr. Van Riet in zijn boek over Westerbork beschreven.

25 E-mail Ryan Stackhouse PhD aan Bart FM Droog. 12-08-2019; 22:59 uur. [Ontvangst in Nederland].

26 Drs. Willem Groenewegen.

27 E-mail Ryan Stackhouse aan Bart FM Droog. 10-09-2019; 23:00 uur. [Ontvangst in Nederland].

Het verlenen van de doctorstitel aan Groenewegen is een initiatief van Stackhouse – maar dit terzijde.

28 Ibidem.

Ergo: er is hier sprake van geschiedvervalsing door beklagde.

Beklaagdes verweer, dat hij zelf eerder meermalen over deze gebeurtenissen gepubliceerd heeft en de opmerking over geschiedvervalsing ongepast vindt²⁹, is weinig ter zake. Hij geeft bij de gewraakte alinea op pagina 183 geen enkele bronverwijzing – zelfs niet naar zijn 'eigen' boeken. Waarmee deze geschiedvervalsing naast een recidivegeval tevens een (zelf?)plagiaat is – want het is beslist geen algemene kennis dat in Musserts hoofdkwartier aan de Utrechtse Maliebaan op de vooravond van Dolle Dinsdag een ruzie tussen NSB-leiders uitbrak. Maar dit terzijde.

2f. **Het wegmoffelen van Heiko Schaldach**

Aan Albert Gemmekers (stief)kleinzoon Heiko Schaldach heeft Nanda van der Zee, Gemmekers eerste biograaf, veel aandacht besteed. Ook HckW-directeur drs. Dirk Mulder, beklagdes paranimf en meezer van beklagdes boek, beschreef hem in de 2e en 3e druk van Van der Zee uitgebreid.³⁰ In 1995 verscheen in het *Nieuwsblad van het Noorden* een paginagroot interview met deze man.³¹

In beklagdes proefschrift wordt Heiko Schaldach maar één keer genoemd, en dan ook nog met een verkeerd gespelde voornaam: Heico.³²

Waarom ontbreekt Heiko Schaldach verder in de dissertatie?

De beklagde: “Ik heb in het onderzoek kennis genomen van interviews in Nederlandse media met Heiko Schaldach, de zoon van Gemmekers schoonzoon Klaus Schaldach. In de gesprekken met de dochters van Gemmeker en met zijn kleindochter Anke kwam naar voren dat de familie geschokt was door de uitspraken van deze Heiko, die zich als de lievelingskleinzoon van Gemmeker voordeed en die op enig moment ook een joodse achtergrond suggereerde. De familie legde mij uit dat deze uitspraken voortkwamen uit een psychische aandoening van deze man, waar stiefmoeder en stiefzus [=halfzus] moeilijk raad mee wisten. Uit piëteit heb ik besloten deze stief-kleinzoon, die géén speciale band met Gemmeker had, buiten het boek te houden – een beslissing waar ik nog volledig achter sta.”³³

29 Van Liempt. Pag. 183. Verweer, 25-10-2019.

30 Van der Zee. *Westerbork*.

31 Piter Bergstra. 'Ik heb me van kindsbeen af geschaamd Duitser te zijn'. *Nieuwsblad van het Noorden*, 04-04-1994. Blz. 31.

32 Van Liempt. *Gemmeker*, blz. 328.

Dus een verontwaardigde halfzus beschuldigt haar halfbroer van een psychische aandoening en de promovendus neemt deze aantijging voor waar aan zonder deze aantijging te controleren. Acht de commissie het woord 'piëteit' in deze op zijn plaats? Maar dan nog: gezien de uitgebreide aandacht voor Heiko Schaldach in het *Nieuwsblad van het Noorden*, de Gemmekerbiografieën van Nanda van der Zee en Lotte Bergen³⁴, verwacht men op z'n minst een beknopte uitleg waarom het verhaal van en over het eerste kleinkind dat naar buiten trad, ontbreekt.

Beklaagde heeft nu – zonder enige publieke uitleg – partij gekozen voor de dochters en kleindochter, en belastert achter de schermen de (stief)kleinzoon. Volgens beklagde is hij geestelijk in de war.

Hoe zich dit alles laat rijmen met Heiko Schaldachs huidige werkzaamheden in Oostenrijk, waar hij als zelfstandig zorgverlener de zorg over de medicatie en financiën van zijn cliënten is toevertrouwd³⁵, is een vraag die ik aan de CWI ter beantwoording laat.

Wat ik wel weet is dat beklagdes uitlatingen strijdig zijn met de Nederlandse Gedragscode,³⁶ en dat beklagdes piëteit *nogal* selectief is.

Hij betracht absoluut géén terughoudendheid in het met naam en toenaam noemen van Joodse Westerborkgevangenen, die na een vermeende diefstal op vernederende wijze bestraft werden, en waarvan de nabestaanden mogelijk nog in leven zijn. Precies daarom noemde Frank van Riet de namen van deze gevangenen niet.

Het verder wegmoffelen van de stiefkleinzoon

In een interview over het proefschrift, gemaakt kort na de promotie, staat: "Anke Winter, kleindochter van Gemmeker, praatte als eerste van de familie publiekelijk over haar beruchte opa, naar aanleiding van het onderzoek van Van Liempt."³⁷

Maakte de interviewster hier een vergissing op eigen initiatief, of

33 Van Liempt. Pag. 270,1. Verweer, 25-10-2019.

34 In de bergen-Gemmekerbiografie komt Schaldach vijf maal voor.

35 Heiko Schaldach. Personenbetreuer. Wo-in-Graz.at, [gezien 01-11-2019].

<https://wo-in-graz.at/auskunft/heiko-schaldach-8280-fuerstenfeld/>

36 Onpartijdigheid. Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening, VSNU, Den Haag, 2014. Hierna: Gedragscode 2014. 1.1, 1.2, blz. 5 en blz. 9, 'Definitie en 4.5. Hierna: Gedragscode, 2014.

https://vsnu.nl/files/documenten/Domeinen/Onderzoek/Code_wetenschapsbeoefening_2004_%282014%29.pdf

37 Lucia Hoenselaars. *Gemmeker. Vader, opa en commandant van kamp Westerbork. Interview met Ad van Liempt. Impact Magazine* [contactblad van de Stichting 40-45], #3, oktober 2019, blz. 12-15; scans bij klager verkrijgbaar

parafraseerde ze wat beklagde haar vertelde?

Het is bij dit soort interviews gebruikelijk dat de geïnterviewde ze voor publicatie op feitelijke onjuistheden checkt. Het heeft er dus alle schijn van dat beklagde dit daadwerkelijk gezegd heeft, of tenminste gesanctioneerd heeft. Terwijl het een klinkklare leugen is, strijdig met de Gedragscode.³⁸

38 Gedragscode, 2014, 1.1, 1.2,

3). Plagiëren van (delen van) publicaties en resultaten van anderen

Wetenschap functioneert slechts met de eerlijke erkenning van de intellectuele eigendom van ieders eigen bijdrage aan de kennis. Dat geldt voor de hele range van studentenwerkstukken (...) tot dissertaties.

Het gaat niet alleen om letterlijk overschrijven, maar ook om parafraseringen, het weglaten van noten of bronvermelding, het heimelijk gebruik van door anderen vergaarde data (...).

Het auteursrecht biedt gedupeerden de mogelijkheid tot genoegdoening via de rechter, maar ook als er geen direct gedupeerde (meer) is, kan een onderzoeker worden aangeklaagd wegens plagiaat.³⁹

De Gedragscode:

“Door correcte bronvermelding wordt duidelijk gemaakt welke de intellectuele herkomst is van de geciteerde of geparafraseerde teksten. Dit geldt ook voor informatie afkomstig van het internet en uit anonieme bronnen. Zonder bronvermelding worden geen teksten of resultaten van onderzoek van anderen overgenomen.”⁴⁰

De algemene plagiaatregels van de RuG sluiten hier vanzelfsprekend bij aan. Bij de informatie over plagiaat staat ook duidelijk vermeld wanneer bronvermelding niét nodig is:

“De kunst is om onderscheid te maken tussen datgene waarvoor je iemand de credits moet geven en datgene wat vanzelfsprekend is en als algemeen bekend verondersteld mag worden. (...) In het begin zul je vaak twijfelgevallen tegenkomen; kies in dat geval de veilige route. Je kunt beter te veel dan te weinig bronnen vermelden.”⁴¹

39 Regeling bescherming wetenschappelijke integriteit RuG november 2012. Blz. 7.

40 Gedragscode 2014. Blz. 5, punt 1.3.

41 Handboek. Schriftelijk. Student. Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, 05-04-2019. [Gezien 30-06-2019].

<https://www.rug.nl/language-centre/communication-training/academic/hacv/handboek/schriftelijk/student/plagiaat>

Prof. dr. Schuyt schrijft hierover:

“Algemene kennis van een vakgebied behoeft geen uitvoerige verwijzing, men kan volstaan met een aanduiding van de naam van de oorspronkelijke bedenker van een theorie of onderzoeksresultaat. Als ik een artikel schrijf over de toename van hedendaagse fatalistische zelfmoord bij jong uitgetrouwde immigranten en ik wil daarbij verwijzen naar de klassieke sociologische anomietheorie van Durkheim, die nog steeds actueel toepasbaar is, dan kan ik volstaan met te schrijven: “zoals Durkheim reeds gezegd heeft”. Of als ik concreter en voor anderen behulpzamer wil zijn schrijf ik bijvoorbeeld: “zoals Durkheim in zijn studie *Le suicide* (1897) al heeft aangetoond” en dergelijke. Maar als ik een letterlijk citaat van hem overneem, dien ik dit citaat (in het Frans, Engels of in een eigen Nederlandse vertaling) tussen aanhalingstekens op te nemen in mijn eigen tekst en daarnaast in een voetnoot.”⁴²

Nu is wat Schuyt schrijft geen regel, maar wel een duidelijke richtlijn. Die van belang is bij de vraag of beklagde zich schuldig heeft gemaakt aan plagiaat.

3a. Plagiaat op eerdere studies van Bergen, Van Riet en Broersma/Rossing

Specifiek is gekeken naar de vraag of de beklagde zich schuldig heeft gemaakt aan plagiaat op de drie werken, de Gemmekerbiografie van drs. Lotte Bergen, het kamp Westerborkboek van dr. Frank van Riet en het cahier over de Breslauerfilm van Koert Broersma en Gerard Rossing.

Het antwoord is ja, ja en ja.

Details hierover zijn in de afzonderlijke stukken na te lezen:

<http://www.droog-mag.nl/2019/vl/lotte-bergen.pdf>

<http://www.droog-mag.nl/2019/vl/frank-van-riet.pdf>

<http://www.droog-mag.nl/2019/vl/kamp-westerbork-gefilmd.pdf>

'Aanvullend bewijs' (15-08-2019)

'Aanvulling Westerbork-film (15-11-2019).

42 Schuyt, blz. 105.

Geen plagiaatdetectie-software

Nota bene: de dissertatie van beklagde is door mij niet met plagiaatdetectie-software onderzocht. Het soort plagiaat dat na visuele controle door Van Riet, Broersma, Bergen en mij gedetecteerd werd is 'structureel plagiaat'- een plagiaatvorm die volgens prof. dr. Weber-Wulff immuun is voor plagiaatsoftware-detectie.⁴³

Er is ook sprake van wat Weber-Wulff typeert als 'translation plagiarism'⁴⁴, ook een plagiaattype dat immuun is voor geautomatiseerde detectie. Dit type ben ik bij eerder plagiaatonderzoek⁴⁵ vaker tegengekomen: de doorgaans belabberde vertalingen helpen dit plagiaattype makkelijk te herkennen. Dit brengt ons tot:

3b. Het Wikipediaplagiaat

Na bestudering van het verweer van de beklagde kan ik slechts constateren dat wat betreft dissertatie hoofdstuk 2 sprake is van een kip-ei situatie.

De overeenkomsten tussen bepaalde Duitstalige Wikipedia- en internetpagina's en de dissertatie – of omgekeerd – zijn zo groot, dat het bijna geen toeval kan zijn.

Maar 'bijna' is niet 100%.

Beklaagde zegt dat hij voor hoofdstuk twee een verouderde druk van een volkseditie van een geschiedeniswerk over Düsseldorf geraadpleegd

43 Weber-Wulff, blz. 10.

44 Ibidem, blz. 7-8.

45 Het plagiaat op de Engelse vertalingen van Rutger Koplands gedichten. Zie o.a.:

Pieter van Os. Britse Koplandvertaler bekent plagiaat. *NRC Handelsblad*, Rotterdam, 11-12-2015.

<https://www.nrc.nl/nieuws/2015/12/11/britse-koplandvertaler-bekent-plagiaat-a1466537>

Alison Flood. Poet returns Stephen Spender prize after accusations of plagiarism. *The Guardian*, London, 17-12-

2015; <https://www.theguardian.com/books/2015/dec/17/poet-returns-stephen-spender-prize-after-accusations-of-plagiarism>

En: het plagiaat in het boek *Bloemen van het kwaad* (2016). Zie o.a.:

Joep van Ruiten. 'Gedichten ten onrechte toegeschreven aan Hitler'. *Dagblad van het Noorden*, Groningen, 06-02-2017.

<https://www.dvhn.nl/cultuur/%E2%80%98Gedichten-ten-onrechte-toegeschreven-aan-Hitler%E2%80%99-21979798.html>

Jaap van den Born & Bart FM Droog. Hitler als Hollands exportproduct. *Skepter* [tijdschrift van stichting Skepsis], 31-01-2018; <https://skepsis.nl/valse-hitleriana/>

heeft.⁴⁶ Dat zou kunnen. Maar heeft hij dat gedaan nadat hij op dat boek gebaseerde informatie van die Duitstalige pagina's had overgenomen? Ook dat is mogelijk.

Beklaagde heeft de verdenking over het mogelijke plagiaat over zich afgeroepen door in hoofdstuk 2 op een gebrekkige wijze aan bronvermelding te doen. Er zijn ook daarbij ook rare vertaalfouten gemaakt, die wijzen op haastwerk. En beide zijn te beschouwen als plagiaatindicatoren.

Het bombardement op Düsseldorf, 12 juni 1943, hoofdstuk 7, blz 144.

Bij deze passage staat geen enkele bronvermelding. Geen van de noten bij hoofdstuk zeven verwijst naar welk boek dan ook waarin dit bombardement beschreven staat.

Beklaagdes verweer: “De verwoesting van Düsseldorf is van algemene bekendheid en details zijn in allerlei bronnen terug te vinden. Ik gebruikte hiervoor, zoals steeds, *Kleine Geschichte der Stadt Düsseldorf*, van Hugo Weidenhaupt.”⁴⁷

Als beklagde inderdaad dat boek als bron gebruikt had, dan had hij het moeten melden. Hij heeft dat nagelaten, en dat maakt de gewraakte passage tot plagiaat.

Het verweer dat zeer gedetailleerde gegevens over één specifiek bombardement op één bepaalde Duitse stad in 1943 algemeen bekend zou zijn is op geen enkele wijze te staven.

Als dit soort gegevens algemeen bekend zouden zijn, dan zou de gemiddelde Nederlandse historicus elk detail van de ruim tachtig bombardementen op bijvoorbeeld Emden⁴⁸ kunnen noemen, of weten hoeveel mensen in Emden het leven verloren bij de geallieerde bombardementen in 1939-1945⁴⁹?

46 Dr Rudolf Dekker merkt in *Plagiat en nivellering* (Panchaud, Amsterdam, 2019) op blz 57:p dat beklagde regelmatig gebruik maakt van verouderde literatuur. Zo verwijst beklagde in dit verweer naar de 271 pagina's tellende 9de herziene druk van Weidenhaupts *Kleine Geschichte der Stadt Düsseldorf* uit 1983 (1ste druk 1962) maar hij negeert én Weidenhaupts veel uitvoeriger vierdelige werk *Düsseldorf. Geschichte von den Ursprüngen bis ins 20. Jahrhundert*, uit 1989 (waarvan alleen al het deel over de twintigste eeuw meer dan 700 bladzijden telt) én de 288 pagina's tellende 10de vermeerderde en herziene druk van *Kleine Geschichte der Stadt Düsseldorf* uit 1993.

47 Van Liempt. Pag. 144, I. Verweer, 25-10-2019.

48 Evert van Vlastuin, Emden werd rijk van oorlog bij de burenen. *Reformatorisch Dagblad*, Apeldoorn, 04-01-2013. <https://www.digibron.nl/search/detail/ed45322341dd138719f0fdfe10318bd/emden-werd-rijk-van-oorlog-bij-de-burenen>

Nodeloos om te zeggen dat – op wellicht een enkele luchtoorlogs-specialist na – vrijwel niemand dit zonder het na te zoeken weet. Beklaagde stelt: “Bij algemeen bekende feiten en zaken is het niet gebruikelijk bronnen te vermelden; verplicht is het zeker niet.”⁵⁰

Een verweer dat in deze kant noch wal raakt. Wat beklagde over het bombardement meldt noopt tot bronvermelding. Die heeft hij achterwege gelaten, en dat maakt zijn beschrijving tot plagiaat.

Maar...

Wel wil ik opmerken dat de beschrijvingen van Düsseldorf die beklagde uit andermans boeken of websites zonder deugdelijke bronvermeldingen heeft overgenomen, van een andere orde zijn dan het plagiaat op de werken van Bergen, Van Riet en Broersma/Rossing.

Bij de overname van de Düsseldorfbeschrijvingen handelt het om bladvulling; ook zonder het gebruik van die passages had beklagde een biografie kunnen maken. Maar zonder het gebruik van het werk van Broersma, Bergen en Van Riet had beklagde géén biografie kunnen afleveren.

Plagiaat is evenwel plagiaat. De Gedragscode is heel duidelijk:

“zonder bronvermelding worden geen teksten of resultaten van onderzoek van anderen overgenomen.”⁵¹

Beklaagde verweert zich op de klacht over zijn wijze van bronvermeldingen met een verwijzing naar P. de Buck e.a., *Zoeken en schrijven. Handleiding bij het maken van een historisch werkstuk (9e dr.; Baarn 1998)*.⁵²

Het is heel sympathiek dat beklagde met een beroep op dit uit de vorige eeuw stammende werk de herinnering aan P. de Buck⁵³ levend houdt –

49 Volgens de stad Emden 'slechts 413' – Emden, waarvan de binnenstad in 1945 voor meer dan 90% verwoest was, was een van de weinige Duitse steden met voldoende luchtschuilbunkers.

Stadtgeschichte. Emden, [gezien 08-11-2019]. <https://www.emden.de/emden/stadtgeschichte/1933-bis-1945>

50 Ad van Liempt. Verweer, 25-10-2019. Blz 2, Pag. 7,3.

51 Gedragscode 2014. 1.3. Blz. 5.

52 Ad van Liempt. Verweer, 25-10-2019. Blz 1.

53 Piet de Buck (1931-1999). Eerste druk van genoemd werk stamt uit 1982. De Buck was een historicus, verbonden aan de universiteit Leiden en gespecialiseerd in de 'Archangelvaart' 1594-1724. Maar dit terzijde. Bronnen: catalogus Koninklijke Bibliotheek Den Haag en <http://resources.huygens.knaw.nl/archangel/app>

maar gezien de geldende regels is dit verweer tamelijk irrelevant.

Zie ook de Preambule, Gedragscode 2014:

Punt 4: “ (...) *Een tweede overkoepelend principe is transparantie; iedere wetenschapsbeoefenaar dient inzichtelijk te (kunnen) maken hoe hij deze principes in praktijk brengt.*”

Punt 5: “(.....) *Iedere wetenschapsbeoefenaar dient echter in staat te zijn gemotiveerd uit te leggen of — en zo ja waarom en in hoeverre— hij afwijkt van de uitwerkingen van de gedragscode wetenschapsbeoefening (de regel ‘pas toe of leg uit’).*”

In principe is het prima dat beklagde bij de systematiek van de annotaties werkt volgens De Buck (welke druk dan ook), maar dan moet het (a) in het proefschrift staan en (b) grondig worden gemotiveerd, waarom is afgeweken van de huidige normen.

Beklaagde stelt in zijn verweerschrift ook: “In het onder studenten geschiedenis beruchte ‘blauwe boekje’ met richtlijnen voor annotatie van het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap (KNHG) wordt het noemen van boektitels en auteurs in de leestekst benoemd als een fenomeen uit de sociale wetenschappen dat door historici niet moet worden nagevolgd.”⁵⁴

Nu geeft het KNHG het tijdschrift *BMGN* uit. Een snelle blik in een recent verschenen artikel in dat periodiek leert dat verwijzingen naar eerdere historici en hun werken gewoon in de tekst voorkomen.⁵⁵

54 Ad van Liempt. Verweer, 25-10-2019. Blz 4.

55 MN Geraerts, J., 2019. Dick Schoon, Een aartsbisschop aangeklaagd in Rome. Dagboeken over het verblijf van Petrus Codde te Rome, 1700-1703. *BMGN - Low Countries Historical Review*, 134(2).

DOI: <http://doi.org/10.18352/bmgn-lchr.10751>

3c Geen deugdelijke bronvermeldingen

Op tal van plaatsen, doorheen het proefschrift, ontbreekt deugdelijke bronvermelding of zelfs welke bronvermelding dan ook.

Gezien de geldende regels en de Gedragscode is in al deze gevallen sprake van plagiaat, zoals omschreven in de plagiaatbepalingen van de RuG.

Het proefschrift is niet structureel op deze vorm van plagiaat onderzocht – wat opgemerkt is, is al dusdanig overvloedig dat elke extra vondst weinig toevoegt aan wat al bekend is.

4) Opzettelijk negeren en niet erkennen van bijdragen van andere auteurs

Dit is een vorm van wangedrag die verwant is aan het plegen van plagiaat. Opzettelijke en grove schendingen die niet binnen de wetenschappelijke gemeenschap zelf opgelost kunnen worden, behoeven een onafhankelijk oordeel van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit.⁵⁶

Deskundigen die ik hierover raadpleegde verschillen van mening of dit alleen gaat over het wegmoffelen van co-auteurs of dat het breder gezien moet worden.

Indien deze bepaling alleen over co-auteurs gaat, dan vervalt dit punt. Maar als deze bepaling ook van toepassing is op de omgang door beklaagde met de Gemmekebiografie van Lotte Bergen en het onderzoek van Hans Knoop uit 1971, dan is de beklaagde ook aan deze vorm van wangedrag schuldig.

⁵⁶ Regeling bescherming wetenschappelijke integriteit RuG november 2012. Blz. 8.

8) Wangedrag van collega's toelaten en verheimelijken

Een onderzoeker of bestuurder heeft een zorgplicht ten aanzien van de wetenschap als geheel en in het bijzonder ten aanzien van de onderzoekers in zijn directe omgeving. Erkend moet worden dat gezagsverhoudingen in de wetenschap, bijvoorbeeld tussen promotor en promovendus, het aanklagen van collega's niet altijd gemakkelijk zal maken. .⁵⁷

Dit punt raakt de promotores.

De gebrekkige wijze van bronvermelding moet de promotores en ook de beoordelingscommissie zijn opgevallen. Dat niemand van hen heeft ingegrepen is zeer verontrustend.

Ook beklagdes opvoeren van onacceptabele bronnen⁵⁸, de foutjes en fouten – met als wrangste wel het opvoeren van Lex van Weren, de trompettist van Auschwitz, als *violist*⁵⁹ en het stellen dat eerst in 1935 een nazikopstuk een speech gaf waarin werd opgeroepen tot volkerenmoord op de Joden⁶⁰, wijzen op falend toezicht.

Schuyt geeft een mogelijke verklaring voor dit falend toezicht (“gebrek aan supervisie”): “Te grote bewondering voor de aanstormende jongeling, die daarom zijn gang mocht gaan.”⁶¹

Maar deze verklaring is natuurlijk geen excuus. Zeker niet, omdat er al in 2018 meerdere alarmbellen rinkelden.

Ernstige, gefundeerde kritiek op de handelwijze van de beklagde inzake eerdere, onder zijn naam verschenen populair-historische werken en onder zijn verantwoordelijkheid gemaakte tv-programma's, werd op 30 maart 2019 geopenbaard^{62,63} – ruim een maand vóór de promotie. Wat deden de promotores met deze informatie? Niets.

57 Regeling bescherming wetenschappelijke integriteit RuG november 2012. Blz. 8.

58 Bart FM Droog. Heilige huisjes als bronnen. Toelichting III. Hoorzitting 15-11-2019.

59 Van Liempt. *Gemmeker*, blz. 313.

Zie ook: Bart FM Droog. Lex van Weren. De trompettist van Auschwitz of: meer leugen en bedrog door Ad van Liempt. *Droog Magazine*, Eenrum, 30-09-2019; <http://www.droog-mag.nl/2019/vl/lex-van-weren.pdf>

60 Bart FM Droog. Julius Streicher... Aanvullend bewijs. 15-08-2019.

61 Schuyt, blz. 77.

62 Frits Barend. 'Ad van Liempt pronkt met andermans veren'. *Het Parool*, Amsterdam, 30-03-2019.

<http://www.droog-mag.nl/2019/vl/mediamanipulatie.pdf>

63 Er was eerder gefundeerde kritiek, in 2012. Maar die werd in een leugen gesmoord. Zie: Bart FM Droog. De mediamanipulatie in de zaak Ad van Liempt. *Droog Magazine*, Eenrum, 13-09-2019 9eerste versie 08-08-2019). Blz. 21-23. <http://www.droog-mag.nl/2019/vl/mediamanipulatie.pdf>

Eerder, al in 2018, was beklagde in opspraak gekomen wegens zijn betrokkenheid bij de productie van het boek *Oorlogsouders*. We hoeven niet uitgebreid stil te staan bij dat boek – immers, promotor prof dr. Renders en RuG promovendus Veltman MA berichtten daarover in *Vrij Nederland*, 2018:

“De herziene versie die eerder dit jaar verscheen, rammelt nog aan alle kanten, en dat werd weer grondig (onder meer door *Vrij Nederland*) in de pers opgemerkt. Je komt er niet meer mee weg om door de familie gecreëerde oorlogsverhalen voor waar de wereld in te slingeren. Dit boek is door de serieuze journalistiek ontmaskerd.”⁶⁴

Beklaagde weigerde in 2018 ook maar iets te zeggen over zijn rol bij de productie van het boek. Wat op z'n minst vreemd was – want in 2017 was hij bepaald niet terughoudend met lofzangen op dat boek: hij recenseerde het zelfs lovend in *de Volkskrant* – zonder daarbij duidelijk te maken dat hij als meezer meerdere jaren actief betrokken is geweest bij de productie van dat boek.

Hij was toen al bezig met de Gemmekebiografie, maar had de Gedragscode nog niet ondertekend – dat deed hij eerst op 1 december 2018.⁶⁵ De hierboven beschreven belangenverstrengeling kan dus geen rol spelen in deze klacht. Of wel? Het is aan de commissie daarover te oordelen.

Wat zeker wel een rol speelt is dat beklagde in januari 2019 in het interview met het *Dagblad van het Noorden* liegt over zijn betrokkenheid bij *Oorlogsouders*. Hij zegt dan: „Ik heb het boek nauwelijks gelezen, een beetje gescand.”⁶⁶

Die uitspraak is strijdig met zijn eerdere uitspraken en strijdig met uitspraken van de auteur, Isabel van Boetzelaer.⁶⁷

Promotors Bosscher en Renders hadden moeten weten dat dit niet klopte. Hebben ze beklagde gecorrigeerd? Hebben ze aan de alarmbel getrokken? Nee – ze namen hem juist in bescherming.

Precies hetzelfde deden ze nadat Frits Barend op 30 maart 2019 een waslijst aan gefundeerde kritiek op de werkwijze van beklagde publiceerde. Deze kritiek

64 Hans Renders en David Veltman. De Nederlandse biografie van nu. Schrijf als een vlinder, niet als een bever. *Vrij Nederland*, Amsterdam, 30-08-2018.

65 Promotietraject van “Liempt, A.P.M. Van – P287089”, Hora Finita.

66 Leonie Sinnema. Ad van Liempt verdiept zich in onaangenaam mens Gemmeke, de koning van kamp Westerbork. *Dagblad van het Noorden*, Groningen, 12-01-2019. <https://www.dvhn.nl/drenthe/Ad-van-Liempt-verdiept-zich-in-onaangenaam-mens-Gemmeke-de-koning-van-kamp-Westerbork-24049540.html>

67 Bart FM Droog. De affaire oorlogsouders. *Droog Magazine*, Eenrum, 17-09-2019. Blz 4-5, 7-8 en 18-20. <http://www.droog-mag.nl/2019/vl/oorlogsouders.pdf>

werd door de promotores botweg van tafel geveegd.⁶⁸

Ook andere kritiek, o.a. van prof. dr. Ko Colijn⁶⁹, werd willens en wetens genegeerd. Zowel door de promotores, als door de toenmalige rector magnificus.⁷⁰

Tegen beter weten in werd de promotie doorgezet.

68 Leonie Sinnema. Commotie rond Ad van Liempt heeft geen invloed op zijn promotie aan de RuG. *Dagblad van het Noorden*, Groningen, 01-04-2019.

<https://www.dvhn.nl/drenthe/Commotie-rond-journalist-Ad-van-Liempt-heeft-geen-invloed-op-zijn-promotie-aan-de-RUG-24322858.html>

69 Prof. dr. Ko Colijn. E-mail aan Bart FM Droog, 21-08-2019. 14.46 uur. “Ik heb destijds geen officieel bezwaar ingediend, maar mijn Clingendaelnetwerk 'misbruikt' om Jouke de Vries en Elmer Sterken (toen nog vz CvB RUG) op de promotie te wijzen. Hun antwoord was gemengd negatief (...) het CWI mag je gerust wel informeren dat ik waarschuwende mails heb gestuurd.”

70 Zie bewijsstuk 'correspondentie-van-voorst-bosscher.pdf' – door klager aan CWI verstuurd op 14-08-2019, 16:20